

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 .
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 .
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kizárólag visszadási
 vagy megőrségre nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 23.

Fejérváry kudarcza.

A magyar parlament a meglepetéseket rendezni nemcsak a mi részünkre, hanem az új kormány, a szabadelvű párt és a külföld részére is.

A legnagyobb ütés, amit egy államférfi kaphat, a neveltségét tétel.

És széles, nagy Magyarországon végig hangzik két nap óta — a helyzet rendkívüli komolysága mellett is — a kaczagás, amit b. Fejérváry miniszterelnök első fellépése, a bemutatkozás alkalmával idézett elő.

Mert b. Fejérváryt úgy kell vennünk, ahogy van.

A tábornagy ur katona és koros ember. Mint katona egyenes és nyílt, mint idős ember talán feledékeny; mint katona nem szokta ellenfeleit kerülni, vérmérséklete könnyen hevülő és ekkor üt jobbra-balra, megéri ellenség, jó barát öklének súlyát; mint koros ember, egyik szemével felfelé, a másikkal a földfelé tekint.

Nohát megtörtént vele az, amit sem nem várt, sem nem keresett, hogy miniszterelnök lett.

Ha ő felsége, a király, azt parancsolja vala neki, hogy kapja térdei közé paripáját és száguldjon át egy hadsereg élén nagy Magyarországon, hát lehet, hogy engedelmeskedik és kardját kirántva, szédítő sebessen átszáguld rajtunk és le-

veri minden ellenségét, azután salutál ő felségének és jelenti, hogy megtettem.

De hát ide küldték egy csoport ember élére akiknek eszük ágában sincs vele lóháton száguldozni, hanem mint amolyan feketébe öltözött sűrű emberek, követik ugyan a tábornagyot, de nem mint katonát, hanem mint civilt.

A tábornagy ur ilyen sereg élére nem való, hiszen még oda sem kiálthatja nekik:

— Hapták! civilt bagázs!

Hát mikor a miniszterelnök ur egészen feketében — beállított a parlamentbe, nagy hangon elmondta, hogy az ő hivatása a quóta bizottságot megválasztani, az ex-lexet megszüntetni, az ujonczokat megszavaztatni, a német kereskedelmi szerződést elfogadtatni.

Négy nagy kívánságot terjesztett elő a parlamentben, de előbb bemutatta magát, mint kormányelnököt és elfelejtette bemutatni miniszterétársait.

Komolyan kellett venni a fellépését, bizalmatlansági indítványt terjesztett elő az egyik ellenzéki vezér.

És bárha a bizalmatlansági indítvány megtétele már előre jelezve volt mégis meglepte a labanczvezért az okból, mert gróf Tisza István is úgy támogatta, hogy sikerült neki agyontámogatni a hőszéret, aki erre kirántotta a király levelét, melyben az országgyűlés elnapolását rendelte el szeptember 15-ig és még mielőbb a fentebbi négy kívánság fölött tárgyalhattak volna, elnapolták az országgyűlést

Fejérváry b. kormányelnök tehát abba a helyzetbe sodorta ő felségét, hogy az elnapolással egyenesen meggátolta az ujonczok megszavazását, az ex-lexből való kibontakozást, a német kereskedelmi szerződés elfogadását és a delegáció kiküldését, mert a magyar többség e felett nem is szavazhatott, a kisebbség pedig nem is nyilatkozhatott.

Ebből tehát egyenesen az következtethető, hogy ha az elnapolás-féle rendelet aképen volt tervezve, hogy a bizalmatlanság felvetése után nyomban terjesztessék elő, maga a felség nem kívánta a kibontakozást szeptember 15-ig, ilyet pedig alkotmányos uralkodóról feltenni nem lehet.

A nemzet nem nyilatkozott afelett, hogy akarja-e tárgyalni ezeket a kívánságokat, mert elzárta az utat ettől az uralkodó az elnapolással.

Ha pedig ilyen különösnek nevezhető forma a király akaratán kívül esett, akkor ezt a temperamentumos vezér és tábornokara cselekedte anélkül, hogy arra engedelmet kapott volna.

És mivel okunk van azt feltételezni, hogy ez a tábornagy ur politikai tapintatára vezethető vissza, az ellenzék kénytelen kaczagni ezen a taktikán, mely az egyenes katonához jobban illett, mint a szalonkabátos miniszterelnök — politikushoz.

S míg a tábornagy a tegnapi audientián jelenti ő felségének, hogy a rábizottakat teljesen elvégezte, ő felsége

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az örökség.

Irta: François de Rive.

A tengerpart pálmásorában a sétálók illatos, selymes tömkelégében, kart-karba öltve jártunk föl s alá: Savigny barátom és én. A Casino játékterme még zárva volt s a langyos tavaszi szél, mely a tenger felől fújt, felüdítette idegeinket, amelyeket a játék megmértelyezett.

Az egyik fordulónál Savigny hirtelen meglepetten állott meg s szinte hangosan felkiáltott:

— Nézzed csak, ki van itt? . . . Larrume asszony!

Néhány lépésnyire tőlünk haladt az a hölgy, akit Savigny megpillantott. Rendkívüli elegáncsiával öltözött, de komoly méltósággal teljes asszonyt láttam, már tul az első ifjuság bájjain, de még mindig eléggé szép, hogy hódítasson is.

— Ki ez a Larrume asszony? — kérdeztem. — Nem ismerem.

— Hogyan? nem hallottad a legérdekesebb párizsi regényt, amelyet az utóbbi évtized termelt. Hiszen egész Párizs beszélt az esetről annak idején.

— Nem emlékszem reá. De mondd el, ha érdekes.

— Mindenesetre érdekes, mert a szerelemnek olyan momentuma nyilvánul meg benne, amelyet határtalan esztelenségnek kellene neveznünk, ha nem volna a legnemesebb hőselkütségnek, a megnyilatkozása. Hallgasd meg ezt a históriát.

* * *

Larrume asszony egyike volt azoknak a párizsi nőknek, akikről a legjobb barátai sem mondhattak jót . . . de bizonyosat senki sem tudott. Allítólag valamelyik könyvkereskedésben kezdte el a szereplését, mint elárúsítónő. Gyönyörű fiatal leány volt s nem csoda, ha a szegény Larrume, aki gyakran vásárolt köny-

veket abban az üzletben, annyira belészeretett, hogy megkérte a kezét és feleségül vette.

A házasság kezdetben eléggé boldog volt, noha sok küzdelme volt a fiatal párnak, mert Larrume mindössze háromezer frankot keresett évenként s abból bizony nem télt szórakozásra, meg fényűzésre, ami nélkül a felesége az életet el sem tudta képzelni.

Larrume egész napját elfoglalta a hivatala s minthogy még növelni akarta a jövedelmét, az est egy részét is munkában töltötte. A felesége tehát az egész napot a maga kedve szerint tölthette el, ami bőséges alkalmat adott Larrume barátainak arra, hogy a gyanu mérget a férj lelkébe ültessék.

Kissé homályosan emlékszem már a részletekre, addig a pontig, amíg ez a regény a fordulóhoz ért. Alighanem több névtelen levél is jutott a férj kezébe. Elég az ahhoz, hogy egy napon Larrume szokatlan időben távozott a hivatalából és — természetesen — nem találta otthon a feleségét. Gyanujától sarkalva, követte azt a nyomot, amelyet a névtelen levél a

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

angol divatszabó cég

☒ Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ☒

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít *férfi öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — *Női costümök*, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

legkegyelmesebben megadja neki a felmentést erős mosoly kíséretében, mert hiszen a táborszernagy elvégezte a rábizottakat, csak hogy — megfordított sorrendben.

Sinopeus.

A politikai válság.

A tegnapi minisztertanácsról a kormány részéről ezeket jelentik: A tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy a kormány az osztrák kormány jegyzékére, melyben a kereskedelmi szerződésekre vonatkozó tárgyalások megkezdését kéri, azt válaszolja, hogy nincs abban a helyzetben, hogy ezeket a tárgyalásokat megkezdhesse. A kormány ugyanis azon a nézeten van, hogy csak olyan cselekedeteket végez, melyek a törvények szigorú végrehajtásának keretén belül esnek, de ezen túlmenő kötelezettségeket nem vállal olyan szerződési obligót el kell utasítania magától, mely az államot a jövőre megkötheti. Ebből az okból is hagyta el Fejérváry a képviselőházban beadott nyilatkozatából a kereskedelmi szerződések említését, mint ügyvezető kormány a kereskedelem-politikai kérdésekben prejudikálásra nem hivatott. Annál kevésbé, mert a király kéziratában, a melyet Fejérváryhoz intézett, a gazdasági kérdésekről különösen kiemelte, hogy azokban a többségtől vár el javaslatokat. Hogy az osztrák kormány erre a válasza milyen álláspontot foglal el, annak ebben a pillanatban nincs különös jelentősége, mert a kérvénynek nem a kereskedelmi szerződések képezik a súlypontját. Ezeket a Fejérváry-kormány programjából teljesen kizárta és csak a legsürgősebb államszükségletek elintézését tervezte. Hogy Fejérváry ma a királynak különös javaslatokat tesz-e s döntés alá kerül-e a kvóta-kérdés, hogy a válság megoldása bármilyen irányban siettetik-e a kihallgatáson, erről a kormány hallgat.

Félhivatalosan is jelentik, hogy a királyt még a szerdai nap folyamán teljesen informál-

ták a képviselőházi ülés lefolyásáról és tegnap már a király báró Fejérváry Gézárt értesítette arról, hogy az ülésen tanúsított magatartásáért őszinte köszönettel adózik neki.

Ebből következtetnek arra minden vonalon, hogy ha formáságból le is mondana Fejérváry, ennek a kormányra semminemű következtetése nem lesz és a király nem fogadja el a lemondását.

*

Az ügyvivő kormány tagjai egyenként körlevélben értesítették a törvényhatóságokat, hogy tárczájuk ügyeinek vezetését átvették és kéri a törvényhatóságokat, hogy alkotmányos kötelességeik teljesítésében törvényes hatáskörükben támogassák.

Vörös László kereskedelemügyi miniszter hasonló kérelemmel fordult a kereskedelmi és iparkamarákhoz.

A távozó miniszterek körlevélben bucsuztak el a törvényhatóságoktól.

Szegény miniszterek!

A bécsi »Zeit« a magyar eseményekről nemcsak politikai rovatában szól, hanem némileg tréfás hangon, más rovatokban is. Az új magyar miniszterek helyzetét »Miniszter-martirium« cím alatt megbeszélvén, ezeket mondja: »Miniszternek lenni manapság már nem olyan kellemes foglalkozás, mint volt a régi, jó időkben. Kétségtelenül vannak manapság is emberek (kevesen ugyan, de vannak) akik e körülményeknél fogva nem szívesen vállalnának miniszteri tárczát, ha vállalhatnának is. Számítatlan ember van viszont, a ki szívesen állná ki a megpróbáltatást, mert egyrészt minden foglalkozásnak meg van a maga kellemetlensége, másrészt a tárczavételezést terhet egy-két kellemes mozzanat mégis elviselhetővé teszi. E kellemes mozzanatok közé tartozik az a tekintély, amelyekben a miniszter, mint a korona közvetlen tanácsosa részesül, továbbá a személyes nagyrabecsülés, amelylyel a hivatal már összefüggésben van. Mindenhol ott lenni és mindenhol fölül lenni olyan előny, amelyet a miniszterjelölt legcsábítóbbnak tart.

A szegény magyar minisztereknek ezt is nélkülözniük kell. Nem bánnak velük tisztelettel,

de nem is hüvösen; egyszerűen nem bánnak velük sehogysem.

A különben is nehéz miniszteri foglalkozásnak nincs többé egy világos pontja sem. Nem hajlongnak előttük; nem keresik mosolyukat; nem tiszteli meg őket látogatásával olyan jóra való ember, akinek a miniszteri pártfogásra szüksége nincs. A szegény új minisztereket levegőnek nézik úgy, mintha nem is volnának. S, voltaképpen micsoda egy miniszter, ha úgy veszik, mintha nem volna? Vajjon pusztán létezése nem a legfontosabb életfunkciója-e? Szegény miniszterek! Hát pusztán a hazáért és a nyugdíjra való kilátás kedvéért kell-e viselnie a nehéz terhet? Azt vethetnék ellene, hogy hisz nem volt szükségük erre. De hát hihették-e hogy a miniszterekkel való bánásmódról vonatkozó eddigi fogalmak annyira összezavarodnak? Már buktattak minisztereket, némely országban meg is öltek minisztereket, de mindig a legnagyobb tisztelettel és nagyrabecsúlással tették ezt, olyan hódolattal, a mely őket joggal megillette. Oh, ezek a magyarok! Borzasztó az, hogy a magyarok mennyire megvetnek minden szép tradíciót! Ime, olyan miniszterek vannak, akiket nem is köszöntenek, akiket levegőnek tartanak s ráadásul rossz levegőnek! Ilyenek a szegény új magyar miniszterek.

Fejérváry báró Bécsben.

Fejérváry Géza báró táborszernagy és rendkívüli miniszterelnök tegnap este óta Bécsben időzik s ma délből megy audenciára ő felsége elé. Ott tartózkodásáról ezeket jelentik:

Fejérváry Géza báró ma reggel 8 óra előtt kelt fel s titkárával, Skerlecz István báróval mindjárt munkához ült. Tíz órakor kikocsizott, meglátogatta Goluchowszky külügyminisztert és Pitreich közös hadügyminisztert Fejérváry Géza báró a király egyenes meghívására jött Bécsbe. Fél tizenegy órakor Fejérváry Bruckba utazott, ahol ő felsége jelenleg csapatszemenlén időzik. A király délből 1 órakor fogadja Fejérváry bárót, aki kijelentette itt egy hírlapíró előtt, hogy az ő és kormányának a jövőben való magatartása a mai kihallgatástól függ. Ha a felség akarja, a forma kedvéért a kormány be fogja nyújtani lemondását is, melyet a király nem fogad el, így Fejérváry vezeti az ügyeket. Ugyancsak a mai kihallgatástól függ

számára kijelölt és fél órával később imre Larrume a legkegyelmesebb helyzetben látta magát szemtől szemben a férjével. Egy cukrászdában, egy asztalnál, egy idegen ural.

A drámai pillanat — amint ez Párizsban megszámlálhatatlanul sokszor megesik — erős volt. A könnyelmű asszony nem védekezett; csak nézte, mint omlik össze a szemei előtt egy szerető férj egész hite, minden boldogsága; látta a jó embert, aki mély megdöbbenésében panasz helyett csak sir.

— Charlotte . . . Charlotte! mit tettél velem? — sugta a szerencsétlen ember.

De Charlotte nem mert hozzá futni, nem mert bocsánatért könyörögni; hogy is hihette volna, hogy ezek után a férjében még megmaradhat a szeretet iránta?

Pedig Larrume ekkor ébredt csak a szenvedélye egész tudatára igazán. Az önvád lépett a panasza nyomába; vádolta önmagát, hogy szegénységét reáerőszakolta a szeretett nőre; és elhatározta, hogy ezt jóvá teszi.

Csak annyit mondott még a feleségének:

— Isten veled!

Aztán elment, mint aki a halálba indul.

Larrume asszony, amikor első nagy ije-

delme elmúlt, azon gondolkodott, hogy visszatér a családi fészekbe.

De a fészek üres volt.

A férje csak rövid időre volt otthon a délután folyamán; becsomagolta a ruháit és eltávozott, egyetlen szóval sem hagyva hátra magyarázatot.

És nem jött vissza sem másnap, sem egy hét múlva,

Larrume asszony kétségbeesetten várta. Majd a rendőrségre futott s annak segítségét kérte az eltűnt felkutatására. De Larrumet nem látta többé senki.

Körülbelül két héttel az eltávózása után nagy meglepetést hozott a posta. A meglepetés egy levelező-lap volt. A bélyege Londonból kelt.

Ez a néhány szó volt a levelező-lapon, amely mme Larrume számára érkezett.

Most is, mindenkor szeretlek.

Larrume.

Csak ennyi; semmi több. Aztán egy hónapig ismét hallgatott Larrume. Második híradása Angliának valamelyik kikötőjéből jött; de egyetlen betűvel sem irt többet, mint első alkalommal: »Szeretlek, most és mindenkor.«

Larrume asszony megtakarított pénzcsékjét csakhamar felemészttette a szükség. De bizott abban, hogy a férje visszajő; mert aki szeret, az nem szakadhat el örökre.

És Larrume asszony visszatért a könyvkereskedésbe, sokat dolgozott és sokat sirt aggódva és reménykedéssel várva a leveleket, a melyek mindig messzebb és messzebb tájakról jöttek. Egy ideig amerikai városokból jöttek a levelező-lapok; aztán hosszabb szünet után a távol kelet exotikus kikötőiből. Néha fél év múlt el híradás nélkül; de aztán mégis csak megszólal ismét Larrume, ezt a néhány sort küldve haza a feleségének:

— Szeretlek mindörökké.

Körülbelül egy évtized múlt el ekként. A szép Larrume asszony üdeségét megfakította a gond és a bánkodás. Milyen boldog lett volna, ha csak válaszolhatna a férjének; ha csak egyetlen szóval megvigasztalhatta volna azt, aki miatta a világba bujdosott és akit ő csak most szeretett igazán.

Három évvel ezelőtt történt aztán, hogy egy párizsi közjegyző értésére adta Larrume asszonynak, hogy San-Franciscoban hirtelen meghalt egy Frenchman nevű vállalkozó, aki

Lithion tartalmu!

Gyógyvíz és üdítő ital.

Szénsavdús.

Könnyen emészthető!

A singléri

SZULTÁN-FORRÁS

Lithion tartalmu!

húgyoldó és húgyhajtó hatása!

Szakorvosok előkelő betegek vesebajoknál, húgyhólyag-bántalmaknál, emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák, illetve használják Magyarország legolcsóbb gyógy- és élvezeti vizeinek egyike. **A SZULTÁN-forrás kútközelisége: Holénia Béla Eperjes** — Kapható **Kádár János** urnál **Nagyvárad**.

az is, hogy miképen fog kormányozni az új kormány? Meg köti-e az új kereskedelmi szerződéseket s végez-e az adminisztratív teendőknél kívül egyéb munkát is?

Fejérváry a király előtt.

Fejérváry Géza báró ő felsége kíséretében ma reggel 7 órakor ideérkezett. A miniszterelnök már Bécsben tudomására hozta ő felségének a kabinet lemondását. Ő felsége, hír szerint, a lemondást elfogadta és Fejérváryt megbizta az ügyek ideiglenes vezetésével.

Báró Fejérváry Géza miniszterelnök ma reggel 10 órakor Bécsből ideérkezett.

A pályaudvarról egyenesen a királyhoz hajtott. Ő felsége a miniszterelnököt azonnal fogadta. Hír szerint Fejérváry még ma délután 3 órakor visszautazik Budapestre.

A király meg van elégedve.

Mint a fővárosból jelentik, a király már is tudára adta Fejérvárynak, hogy tegnapi parlamenti szereplésével igen meg van elégedve, Fejérváry báró még tegnapelőtt jelentést tett a királynak a nap eseményeiről. Ő felsége háromnegyed óra hosszat állt a telefonnál s élénk diskurzust folytatott.

Fejérváry remél.

A szabadelvűpártban az este a pártnak egy igen tekintélyes tagjától hallottuk, hogy Fejérváry ma délután elutazása előtt így nyilatkozott:

— A tegnapi események miatt éppen ne busuljunk: ma nagyobb a reménységem, mint valaha, hogy mégis csak én fogom létrehozni a megegyezést ő felsége és a koalíció között.

Ezt a merész nyilatkozatot sokféleképpen kommentálták — még úgy is, hogy a tegnap parlamenti események igen ékesen szóló argumentumok voltak — a koalíció követelése mellett s hogy ezeket az argumentumokat Bécsben nemcsak hogy megértették, de még jobban értékelték, mint Budapesten.

félmillió franknyi vagyont hagyott hátra az ő számára. Ez a »Frenchman« név azonban csak álnév volt, amely mögé a férje, Larrume ur, rejtőzött. A tengerentúli hír azt is tudára adta az özvegynek, hogy minő csodás szellemmel teremtette semmiből a vagyonát a férje. Végrendeletében megírta egész odisszeját és azzal fejezte be a történetét, hogy semmi más cél nem sarkalta, csak a feleségét akarta gazdaggá tenni. Amikor a halál váratlanul keresztvönást huzott a terve fölé, épen egy nagy vállalatot akart még befejezni s ennek dus hasznával visszatérni a feleségéhez. Hanem a sors nem engedte meg a jó embernek, hogy ismét boldoggá lehessen.

* * *

Savigny elhallgatott.

— Nos? — kérdeztem. — Larrume aszszony tehát gazdag?

— A vagyont hiány nélkül a kezéhez kapta — felelte Savigny. — De nem él vissza a gazdagságával. A férje emlékének élve, magányban tölti az éveit; ide is bizonyára csak az orvosa rendeletére jött, hogy pihenjen. És még most is várja a visszatérőt, mert ma sem tudja elhinni, hogy Larrume már nem él. Azt hiszi, hogy a titokzatosságának csak folytatása ez az örökség... és ki tudja? sokan vannak, akik ezt nem is tartják lehetetlennek s egy napon Larrume csakugyan betoppan. Ennyi romantika után valóban nem is ejtene bámulatba engem sem.

UJDONSÁGOK.

A püspök József kir. herceg haláláról.

A mélységes gyászból, mely József kir. herceg elhunytával a magyar nemzetet sújtotta, a nagyváradi egyházmegye illustris feje: dr. Szmercsányi Pál v. b. t. t. megyés püspök is osztozott s együtt érez a nagy veszteség fölött hűveivel.

A püspök ur intézkedéséből a temetés napján a nagyváradi székesegyházban nagy gyászmisét tartottak az elhunyt kir. herceg lelkiüdvéért. Ezenkívül legutóbb Ausseeban kelt pástorlevelében emlékezik meg a nemzet gyászáról a következőkben:

Remény, aggodalom és buzgó imádság közt szorongó szívvel figyelt betegség után József cs. és kir. főherceg ő Fensége f. hó 13-án nagy lelkét visszaadta Teremtőjének. A felséges uralkodóháznak és a nemzetnek mélységes gyászára elvesztettük a magyar főherceget. Királyával együtt a magyar hazának minden fia fájdalommal zokog ravatala fölött. Mert megnyugszunk bár a végtelen szeretetnek, a jó Istennek mindig csak javunkat célzó szent akaratán, fáj mégis, fáj a veszteség.

Felsőhajtunk a költővel: «Hálnak, hálnak, egyre hálnak — Szine lángja a magyarnak!» És a megdicsőült főherceg a magyarságnak valóban szine-lángja volt. Magyar volt a lelke és annak gondolkozása, magyar a szive és annak érzése, magyar a nyelve. Együtt élt a nemzettel és együtt érzett; örömünk az ő öröme, fájdalmunk az ő fájdalma volt. S a nemzetnek erőt, lelkesedést, méltóságot és megnyugvást adó volt a tudat, hogy birjuk őt, hogy köztünk él «az első honvéd».

És most Istennek kifürkészhetetlen bölcsesége elvette tőlünk. Halála kettős csapás, kettős bánat.

De nem! nem hal meg az, ki úgy szerette a hazát, kinek szive, lelke úgy összeforrott a nemzettel; nem hal meg — míg a nemzet él. Csak teste fog pihenni a magyar földben, lelke örködni fog e hon fölött. Legendás alakja lesz történelmünknek, hozzá fog zarándokolni a hű emlékezet, hogy tőle tanuljon igaz vallásosságot, emberbaráti érzelmeket, honszerelmet és magyar érzést.

Mi pedig teljesítsük iránta kötelességünket. Az a lelkesült tisztelet és szeretet, melylyel az élőt vettük körül, magasztosúljon szent kegyeletté, melylyel emléket és példáját szívünkbe véssük, s fakadjon belőle buzgó imádság, melylyel az elhunytért Isten előtt esedezünk. Legyen emléke köztünk áldott és örök!

Székesegyházamban f. hó 19-én az elhunyt főherceg ő Fenségeért az ünnepélyes gyászsztentisztelet már megtartván, ezennel egyházmegyém minden plebánia templomában is elrendelem, az elhalálozástól számított 30 napon belül az ünnepélyes engesztelő sz. miseáldozat bemutatását, melyre a helyi hatóságok, egyletek és tanintézetek meghívandók lesznek.

Aussee, 1905. június 19.

* **Urnapja.** Nagy egyházi diszszel óriás közönség részvételével ment végbe csütörtökön az urnapi szertartás a székesegyházban. A szép nyári nap is kedvezett a nagy ünnep méltóságos és impozáns lefolyásának. Már a reggeli órákban óriási közönség tolongott a füvel behintett káptalansoron, a székesegyház udvarán s benn a templomban. A lombsátrak s a benne lévő oltárok szent képekkel s virágokkal voltak ékesítve. 7 óra után az udvaron megjelent a József ezred egy disz zászlóalja s felállott a katonazenével. A székesegyház tágas hajója nyolcz órára teljesen megtelt hívekkel. A szent misén ott voltak a megye, a város állami hivatalok fő tisztviselői, a tanintézetek képviselői, a helyőrség tisztikara nagy számban s a társadalom számos előkelő férfiai. A gimnázium növendékei testületileg zászlóval vonultak ki a tanári karral. A szent misét Vinkler József v. püspök, püspöki helynök, nagyprépost végezte a káptalan tagjai, a lelkeskedő papság s a növendékpapok segédletével. A hitszónoklatot, mely aktuális vonatkozásaival igen mély hatást gyakorolt a hallgatóságra Felser Antal apátkanonok tartotta. Majd megindult a fényes körmenet az oltárokhoz. A menetet a főgimnázium növendékei nyitották meg. Utánna jöttek a zárdaszüzek vezetése alatt a zárdák fehérbe öltözött, koszorúval s fátyollal ékített növendékei kezükben részint zászlócskával, részint liliummal. Egyik atlasz párnán aranyos kalászkoszorút, a másik pedig szőlőfürtöt vive. Előttük a Szent Vincze zárdá zászlaját vitték. Majd a katonazene következett a katonasággal, utánuk a székesegyházi énekkar, a papság égő gyertyákkal. Utóbbi soraiban részt vett Laurán Agoston pápai főpap, g. kath. püspöki helynök is. Ezután jöttek a rózsahintő leánykák ugyancsak fehérben s Vinkler püspök a szentséggel baldahin alatt, melyet előkelő polgárok vittek körülvéve katonákkal. A püspököt az előkelőségek s a hívek serege követték. A menetet katonaság zárta be. A püspök mindegyik oltárnál az evangélium után a szentséggel áldást adott, mire a katonaság diszlövést tett. A körmenet az utolsó oltártól, mely a püspöki palota kapujában volt felállítva, visszament a templomba.

* **A hírlapírók szervezkedése.** A magyarországi vidéki ujságírók, holnap, vasárnap délután szervezkedő nagygyűlést fognak tartani Szegeden. A szervezkedés — mely Sas Edének ismeretes indítványából kifolyólag indult meg — céljával azt tűzte, hogy a hivatásos ujságírók és a lapkiadók között fennálló viszonyokat rendezze. Az ujságírók létesítendő szervezetébe a nagyváradi és szegedi hírlapírókon kívül még az aradi, temesvári, kolozsvári, pécsi és kaposvári ujságírók jelentették be belépésüket. Az új ujságíró szervezetnek nem célja a V. H. O. Sz. ellen agitációt kifejteni, hanem igenis célja, hogy a hivatásos ujságírókat a közéletben társadalmi állásukhoz képest becsültesse meg. A szegedi szervezkedő gyűlésen lapunktól Nógrádi Gyula lesz jelen.

* **Szent László ünnepe.** A június 27-re kitűzött Szent László ünnep érdekében nagyban buzgólkodik a rendezőség; sikere, az előjeleket tekintve, bizonyosra vehető. A közönség érdeklődését mindenkor fölkelti minden felolvasás vagy mulatság, a melyet a Kath. Kör rendez. Annál nagyobb érdeklődésre tarthat számot a Szent László ünnep, mely egyesíti a

szent mise után a lélekemelő, hazafias ünnepeket és a kedélyes mulatságot. Ez utóbbi a Püspök-fürdőben lesz s minthogy előreláthatólag az eddigiek méltó utóda lesz a mostani júniális, a rendezőség külön vonatról is gondoskodott, mely éjtél után hozza haza a közönséget. Belépti jegyül úgy a felolvasásra, mint a táncmulatságra a meghívó szolgál.

* **Fejérváry beköszöntője.** Az új kormányelnök: báró Fejérváry Géza beköszöntött a törvényhatósághoz; szétküldte a szokásos leiratot, amelyben tudatja, hogy miniszterelnökké neveztetett ki s egyben felsorolja a többi miniszterek kinevezését is. A resort-miniszterek neveinek közlése után a következőkben kéri a törvényhatóságok támogatását:

Midőn erről a törvényhatóságot új állásom elfoglalása alkalmával ezennel értesitem, egyszerűsmond azon várákosomnak adok kifejezést, hogy úgy engem, mint miniszterársaimat legkegyelmesebb Urunk Ő Felsége bizalma által elének tűzött feladataink megoldásában, alkotmányos működésünkben, hazánk érdekében törvényes hatásköréhez képest hazafias buzgalommal és erélylyel támogatni fog.

A leirat még az országgyűlés emlékeztető ülése előtt, június 18 án kelt. Tegnap érkezett meg a leirat Nagyvárad városához és Bihar megyéhez. — *Vörös* László kereskedelmi miniszter külön levélben értesítette a törvényhatóságokat kineveztetéséről.

* **Aljegyzők a városnál.** Nagyvárad város július havi közgyűlésén aljegyző választás lesz, amennyiben ez alkalommal töltik be az *Elemery* Ferencz alkapitánytörtént megválasztása folytán megüresedett III. oszt. aljegyzői állást. Tegnap két pályázat érkezett be a polgármesteri hivatalhoz, és pedig pályáztak *Juricskay* Barna tb. aljegyző és dr. *Ujfalusi* Sándor ügyvédjelölt. — Kapcsolatosan megemlítjük, hogy furcsán áll a város jelenleg az aljegyzőivel. Dr. *Istvánffy* István I. oszt. aljegyző szabadságon van; *Szűts* Dezső II. od aljegyző gyógyintézetben van s nyugdíjazás előtt áll; a III. ad aljegyzői állás pedig betöltetlenben. Ez idő szerint tehát az aljegyzői kart egyedül *Juricskay* Barna tb. aljegyző képviseli s jórészt neki jut ki a munkából. Azt hisszük, hogy szorgalmát buzgó munkásságát a törvényhatóság azzal honorálja, hogy beválasztja aljegyzőnek, amit eddigi működésével ki is érdemelt.

* **A színház ügyei.** Pár nappal ezelőtt említettük, hogy a nagyvárad Szigligeti színház tűzbiztonsága érdekében a főszámvevő nyilatkozott a fedezetre nézve s azt a törzsvagyon alapból véleményezi kiépíttetni. Tegnap újabb előterjesztést adott be a tanácshoz *Köszeghy* József főmérnök a közbiztonságra még szükséges többi intézkedések tárgyában. Így a vasfüggöny leeresztése és felhúása tekintetében a tervbe vett villamos szerkezet beállítása 3000 koronába kerülne, de csak a felhúzás történnék villanyerővel, míg a leeresztést továbbra is kézi erővel eszközölnék. Gyakorlati hasznát nem látja a villamos berendezésnek, mert a könnyebb felhúzást még egy emberrel el lehet látni. A színpadi záporkészülék 5000 koronába kerülne s ezt feltétlenül szükségesnek tartja a főmérnök s kéri, hogy mielőbb intézkedjék a város, mivel legkésőbb szeptemberben végre kellene hajtani a munkálatokat. A diszletraktár áthelyezésére vonatkozólag megújítja a főmérnök azon korábbi előterjesztését, hogy a mostani diszletraktár két emeletes bérházzá építtessék ki s a diszletraktár annak hátsó részén, a mostani kertben építtetnék fel, —

arra az este, ha ezt nem akarja a törvényhatóság, a diszletraktárt a színház háta mögött levő park helyére kell építeni, még pedig művészi kiképzéssel, hogy ne tegye tönkre a színház környezetének látképét. Ez okból tervpályázatot hirdessen a város, 800, 600 és 400 kor. pályadíjjal. Azt már is kijelenti a főmérnök, hogy a mostani diszletraktár értékét 59,000 koronára becsülték, míg az új diszletraktár felépítése a színház mögé 68000 koronába kerülne.

* **Felelősség a drágasági pótlék ellen.** A városi tisztviselők és alkalmazottak részére Nagyvárad város június havi közgyűlésén 10 százalékos drágasági pótlékot szavazott meg a törvényhatóság. A tisztviselők remélték, hogy senki sem fogja megfélebezni ezen közgyűlési határozatot, azonban csalódtak, mert tegnap megérkezett a felelősség a drágasági pótlék ellen. Szokoly Tamás, Weisz Károly és Balogh Döme írták alá. Tulajdonképen azt kifogásolják, hogy a jobban dotált tisztviselőknek is szavaztak meg drágasági pótlékot, holott ezek nem is kérték. A város anyagi helyzete sem bírja meg a drágasági pótlékot, s kölcsönből akarják fedezni. Így csak akkor fogják a drágasági pótlékot kifizetni, ha a miniszter a felelősség elutasításával a közgyűlés határozatát jóváhagyja.

* **Halálozás.** Biró Péter kir. ítélőtáblai szolga neje *Biró* Péterné szül. *Petrikó* Sára tegnapelőtt hosszas szenvedés után, életének 46-ik, boldog házassága 23-ik évében elhunyt. A megboldogult földi maradványai ma, szombaton délután 3 órakor fognak a Széchenyi-téri kir. tábla épületéből a váradoszi-i temetőben örök nyugalomra tétetni.

* **A városi árvaház kérelme.** Nagyvárad város igazgató választmányától nyert felhatalmazás folytán bizalommal fordulunk a város szőlő, kert és földtulajdonosaihoz azon tiszteletteljes kéréssel, hogy az árvaház jótékony működését adományaikkal előkészíteni sziveskedjenek. Nem pénzbeli hozzájárulást kérünk az árvaház részére, hanem azon felesleget, mely a gyümölcs és élelmiszer készletből megmarad és nélkülözhető. Ezt a felesleget kérjük a jótévő emberektől az árvák részére, akiknek végtelen örömet fog okozni a legkisebb adomány is és az árvaház rendeltetését nagyban előfogja segíteni. Akik nemes szívökre hallgatva a városi árvaház gondnokságához (Schlauch-tér 26. sz. emeletes épület) adományait elküldik: ezerszeres köszönetét a felszigetett árváknak fogadják már ez alkalommal is. A nyújtott adományok a helybeli hírlapokban fognak nyugtáztatni. A városi árvaház női választmánya nevében: *Des Echerolles* Kruspér Sándorné, elnöknő.

* **A megyegyűlés folytatása.** Bihar megye törvényhatósági bizottsága tegnap, pénteken folytatta szerdán megkezdett közgyűlését. Az alispán elnöklele alatt a tisztviselők s egy-két bizottsági tag volt jelen. A hátralevő ügyeket gyorsan, minken vita nélkül intézték el.

* **A villamos telep kibővítése.** A villamos vasut részére szükséges áramszolgáltatáshoz egy áramátalakítótelepre lesz szükség, a megfelelő accumulatorokkal. A telep berendezésére Nagyvárad város tanácsa a Ganz-czég és a Tudor-czég ajánlatát fogadta el. Dr. *Hoor* Mór a Ganz-czég igazgatója és a Tudor-czég megbízottja tegnap Nagyváradon időztek s tárgyalást folytattak a várossal.

* **A katonai uszoda létesítése.** Rög óta találgatják a módját, hogy miként lehetne megoldani a katonák nyári szabad fürdőzésének kérdését. Nemrég a városi tanács egy módzatot dolgozott ki a katonai uszoda létesítése tárgyában. Csanády altábornagy, a nagyvárad

helyőrség parancsnoka átiratban értesíti Nagyvárad város tanácsát, hogy a katonai csapatok fürdése és a lóusztatás végleges szabályozása végett — a városi tanács kifogásainak tekintetbe vételével — a katonai uszoda létesítésére vonatkozó ajánlatot a 7-ik hadtest parancsnokságához előterjesztette.

* **Öngyilkos cselédleány.** *Varga* Julianna hajduböszörményi illetőségű 24 éves cseléd a fölötti bánatában, hogy szeretője *Baranyi* István kocsis taképnél hagyta. *Pecze*-utca 23. sz. a. lakásán tegnap délelőtt megivott egy csomag krokodilus gyufát. Az öngyilkos jelölthöz *Nemes* Aron drt. hívták, ki az első segélynyújtás után kórházba szállította a boldogtalan szerelme. Allapota súlyos, de nem reménytelen.

* **Becsempészett hus.** *Mudro* György fogyasztási adóhivatali eljáró tegnap délelőtt *Röchlích* Lajos Kolozsvári utczai hentes és mészárosból elkobozott két marhacombot, melyeket *Röchlích* *Veisz* József fogyivásárhelyi mészárosból vett kéz alatt és kiakart mérni. Az elkobozott két combot, melynek súlya körülbelül 35 kilogramm volt, a rendőrség még tegnap délelőtt elérverelte és az árverés alkalmával *Hartman* József 20. koronáért megvette. *Röchlích* és *Veisz* ellen kihágási eljárást tett folyamatba a rendőrség.

* **Elfogott csavargó.** Mult hó 1-én razzia alkalmával behozták a rendőrségre *Klein* Emil 22 éves helyi illetőségű többször büntetett csavargót, kit ismételt csavargás miatt a kihágási kapitány 30 napi elzárásra ítelt. Miközben a tolonczházban kísérték volna, a toloncz ház kapujában *Klein* Emil hirtelen bucsut intett az őt kísérő rendőrnek és világgá szaladt. Azóta se látták. Tegnap délelőtt azonban a Kispiacon ráismert *Tapaszi* József rendőr és üzőbe vette a gyorslábú jómadarat. A megriadt ifju minden méretet felülhaladó ugrásokban iramodott tova és a Zöldfa utca sarkán egyenesen Réz rendőrbiztos kitárt karjaiba rohant. Ezen karokból már csupán csak a rendőri épületre volt kivezető ut, ahonnét azután *Klein* Emil ismét 30 nappal terheltee lekísérték a tolonczházba.

* **Tolvaj krónika.** *Györfi* László nyug. gazdatiszt nejétől az Urnapi kórmenet alkalmával elloptak egy háromfedelű női aranyórát. A recczezett fedelű óra értéke 100 korona.

* **Elveszett.** Egy szegénysütemény kihordó fia szerdán déltájba a Szaniszló-utczaútól a Holdas templomig vezető uton elvesztett két sütemény könyvet. Az egyik *Istvánffy* honvédszázados nevére szól, a másik pedig megrendelő könyv. A fiu ezután kéri a becsületes megtalálót, hogy juttassa a könyveket a rendőrségre.

Pannónia étterem és télkert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.

Tisztelettel
KARNER GYULA vendéglős.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

x **A Lloyd orfeum.** Ez idő szerint városunkban a legkellemesebb szórakozóhely, a helyiség a *Körös partján* tekszik, miért is nagyon kellemes levegővel bír, eső ellen teljesen védve, az előadások pedig oly kitünők és mulattatók, hogy ilyent csak ritkán van alkalmunk látni. A társulat csupa elsőrendű művész és művésznőkből áll, kik a legkényesebb igényeket is kielégítik, miért is méltán megérdemlik a pártolást. Ma itt először *Leány-nézőben* kacagató bohózat. Családi műsor. Előadás kezdete 9 órakor belépő-díj 60 fillér. Fenntartott hely 1 korona.

EGYESÜLETEK.

A velencei földművelők körének közgyűlése. A Nagyváradi-velencei földművelők olvasókörének f. évi június hó 25-én, vasárnap d. u. 3 órakor saját helyiségében közgyűlést tart, melyre a Kör rendes tagjai tisztelettel meghívotnak.

Az elnökség.

A régészeti és történelmi egyesület közgyűlése. A Biharvármegyei és nagyváradi régészeti és történelmi egyesület június hó 25-én vasárnap délután 5 órakor muzeum-épületének nagytermében tartja meg fölolvassal egybekötött közgyűlést a következő tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitó. 2. A bihari banderium a várnai csatában. Irta és felolvassa: Lakos Lajos. 3. Titkári jelentés. 4. Régiségtár-éri jelentés. 5. Választmány jelentése a pénztári számadásokról. 6. Pénztáros s vál. tagok választása.

TANÜGY.

Nagyváradi iskolák közös rajzmunka kiállítása.

A művészet megértésére műértő közönséget kell nevelnünk, a műipar pártolására alkotókész társadalmat kell teremtenünk.

A műértő társadalom középiskoláinkból és felső leányiskoláinkból kerül ki, az iparos műizlésének alapját az ipariskola rakja le; az egész magyar lakosság műérzékének, kézügyességének nevelésére elemi iskoláink vannak hivatva.

Ezen eszmék által vezéreltetve rendezünk a különböző iskolák munkáiból és rajzaiból egy közös kiállítást.

Rajzoktatásunk renaissance korát éljük. A Nagyváradon kezdeményezett nevelésügyi reform üdvös hatása már is mutatkozik nemcsak rajzoktatásunkra, de egész oktatásügyünkre nézve.

Iskoláink egy évi kísérleteinek eredményét mutatjuk be, hogy összes iskoláinkat és az egész társadalmat ügyünknek megnyerjük. A kiállítás tapasztalatait pedig fel akarjuk használni jövő évi működésünkhöz.

E közös kiállítás a közs. polgári fiúiskola helyiségeiben f. hó 24 és 25-én lesz megtartva, melynek megtekintésére hatóságainkat, a tanügy munkásait és a közönséget tisztelettel meghívjuk.

Nézze meg a kiállításunkat mindenki, ki a gyermeket szereti és aki oktatásügyünk intenzív fejlesztésében iskoláink nemes munkáját támogatni hajlandó.

Nagyváradi, 1905. június 20.

A rendezőbizottság nevében

Szűcs Izsó.

IPARÜGYEK.

Kiállítások a tanonciskolában.

Az iparostanonciskola által f. hó 24. és 25-én tartatik meg a tanoncmunkakiállítás a reálisiskola tornacsarnokában, oly formán, hogy a munkák elbírálása 24-én d. u. 3 órakor eszközöltetik s 25-én a kiállítás a közönség számára is nyitva leend.

Felkérem az ipartestület azon t. tagjait, kik a munkák s rajzok elbírálására felkértek, hogy a fent jelzett időben és helyen megjelenni sziveskedjenek.

Ugyanezen időben a polgári iskola I. 18. és 19. sz. termében a rajzkiállítás lesz megtartva.

Ezen tanulságos kiállítások megtekintésére felhívom a tanoncztartó mester urakat, az iparokt. biz. tagjait s általában a tanügy minden barátját.

Nagyváradi, 1905. június 23-án.

Az ipariskola igazgatósága.

Igazságszolgáltatás.

Különös gyilkosság.

— Esküdtszéki főtárgyalás. —

Az életben sokszor történik olyan tragédia a melynek okát és körülményeit nem lehet megmagyarázni.

Popáj János almaszegi földműves tavaly nyáron alaposan elverte Galacza Jánost azért, amiért a feleségéről rossz hírt terjesztett. Popáj, mikor Galacza azzal fenyegetőzött, hogy feljeleníti őt a verekedésért, kiegyezett Galaczával 60 forintba. Popáj hogy megtudja fizetni a 60 forintot, eladta tehenét és annak az árát adta oda Galaczának.

Mikor kifizette a fájdalomdíjat feleségéhez ment, kit előbb megcsókolt szeretetteljesen, majd pedig szemrehányásokat tett neki, hogy érte egész vagyonát fel kellett áldozni. Végre szenvedélyes verekedéssé fajult a dolog, melynek a vége az lett, hogy Popáj botot ragadott és azzal akkorát vágott felesége fejére, hogy az rögtön meghalt. A gyilkosság után Popáj felesége holttestére borult és keserves sírás között több órán keresztül csokolgatta a hideg hullát. A gyilkos másnap önként jelentkezett a csendőrségnél, mely letartóztatta.

A nagyváradi kir. törvényszék, mint esküdtbiróság tegnap tartotta meg az érdekes ügyben a főtárgyalást *Csulyok Béla* elnöklete alatt.

Popáj Mihály vádlott a tárgyalás során beismerte bűnét és részletesen elmondta az esetet.

Az esküdtek a vád és vádbeszédek meghallgatása után halált okozó súlyos testi sértés büntetésében mondotta ki bűnösnek a vádlottat, melyért a törvényszék négy évi fegyházza ítélte.

Az ítéletben a vádlott és a kir. ügyész megnyugodott, a védő azonban semmisségi panaszt jelentett be.

Eötvös Bálint bűnpöre.

Nagy szenzációt keltett körülbelül másfél évvel ezelőtt az a hír, hogy dr. Eötvös Bálint ügyvéd, volt országgyűlési képviselő ellen feleségének nagynénje, Kacziányiné csalás büntette miatt bűnvádi főljelentést tett. A vád szerint Eötvös Bálint rávette a férjétől különváltan élő Kacziányinét, hogy a takarékpénztárban elhelyezett körülbelül kilenczvenezer koronára rugó vagyonát szerződésileg adja át Eötvösnek.

A szerződés szerint Eötvös a pénzt szépen jövedelmező értékpapírokba fekteti és élethossziglani évjáradék alakjában gondoskodik az éltebb urnő tisztességes ellátásáról. Eötvös a megállapodás ellenére a 90.000 koronának jelentékeny részét a saját céljaira fordította, a másik részért pedig értéktelen részvényeket vásárolt össze.

Eötvöst a kiadási eljárás és a vizsgálat után vád alá is helyezték. A főtárgyaláson azzal védekezett, hogy őt a panaszos feljogosította arra, hogy a rendelkezésére bocsátott tőkét felhasználhassa. A bíróság, amely Dolleschal Alfréd elnöklete alatt tárgyalta a pert, ezt a védekezést nem fogadta el. Eötvöst bűnösnek mondotta ki a csalásban és ezért négy évi fegyházbüntetéssel sújtotta. Eötvös az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

A királyi ítélőtábla a múlt hónapban foglalkozott a felebbezéssel. A tárgyaláson a védő arra kérte a táblát, hogy hallgassa ki a védelem két koronatanuját Eötvös Károly országgyűlési képviselőt, aki az édes atyja és dr. Kepes Gyula fővárosi ügyvédet, aki jelen volt a szerződés megkötésénél. A tábla a főügyész helyettes ellenzése dacára elrendelte a

két tanu kihallgatását és a tárgyalást tegnap délelőtt folytatta.

A bíróság először Eötvös Károlyt, majd dr. Kepest hallgatta ki. Mind a két tanu megerősítette vádlottnak azt a védekezését, hogy Kacziányiné nemcsak beleegyezett abba, hogy Eötvös Bálint a pénz fölött rendelkezze, hanem határozott tudomása volt arról is, hogy a vádlott részvényeket vásárolt, ami ellen nem tiltakozott. Sőt amikor Kepes figyelmeztette, hogy a részvények vétele nagyon is kockázatos vállalat, Kacziányiné azzal felelt, hogy Kepes ne avatkozzék a dologba, mert ő teljesen megbizik abba, amit Eötvös Bálint tesz. A tanuk kihallgatása után a pörbeszédre került a sor. Ítéletet előreláthatólag csak ma, szombaton délben hoz a királyi tábla.

MULATSÁG.

A szociálisták mulatsága. A nagyváradi szervezett munkások 1905. évi július 9-én este a Karger-féle hegyalja vendéglő helyiségében tekeversenyyel egybekötött táncmulatságot rendeznek. Belépti díj személyenként 50 fillér. A mulatságra nemcsak versenydíjakkal, hanem Lassale és Marx fényképeinek sorsolásával is hívogatják az elvtársakat.

SPORT.

Czóllövészet. A nagyváradi polgári lövöldében június hó 12., 18. és 22-ik napjain megtartott lövészetben a kilőtt 1070 lövés közül kört talált 767, 4497 kor, 179 taraczk, 62 mély és 4 szegélvessel; 2 szeget lőtt Vomácska József, 1 szeget lőttek: Mezey Mihály és Knauer Károly; 12-es körbe lőttek: Mezey Mihály 7, Vomácska József 7, Knauer Károly 6, dr. Weinstock Ármin 1-szer; 11-es körbe: Vomácska József 18, Knauer Károly 17, Székely Sándor 3, Mezey Mihály 1, és Csendes Endre 1-szer. — Taraczk lövések: Vomácska József 69, Knauer Károly 64, Mezey Mihály 37, Székely Sándor 5, Csanka Endre 2 és dr. Weinstock Ármin 2. — Díjakat nyertek mély lövésekre: arany díjat Knauer Károly; ezüst díjakat: Vomácska József és Mezey Mihály. — Körlövészekre arany díjat: Vomácska József; ezüst díjakat: Knauer Károly és Mezey Mihály.

NYILTTÉR.

Husz év óta fennálló kötélgyártelepemet tetemesen kibővítve, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy több ízben kitüntetett kizárólagosan I-ső rendű

gazdasági
kötélgyártmányaim
rendkívül olcsó árban számítom.

Eredeti gyári árban számítok mindennemű zsákot, vízhatlan asztag, cséplő-, szekér és rostáló-ponyvákat, ponyvavaszmat és minden más a gazdálkodáshoz szükséges műszaki cikket.

Kölcsön z s á k és ponyvákért
mérsékelt díjat számítok. Pirosra festett végű kéveköteleket, dohány- és zsákzsineget a legkitűnőbb anyagból készítve legjutányosabban, mentőszekrényeket eredeti gyári árban számítok.

I. Weisz Mór,
Kossuth-utca, (Andrény-palota.) Telefon: 299.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyváradi Czipő- és Csizmagyár” Moskovits Farkas és Tsa

kicsinybeni eladási üzletében.

(Kossuth-utca, régi rendőrségi épület.)
helyi kis iparosok által készített kézimunka
czipők kaphatók eredeti gyári szabott áron, hol
mindenfélé nagyságban készülnek és nagy vá-
lasztékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Társa.

Telefon: 417.

Szabott áruk.

TÁVIRATOK.

Politikai hírek.

Fejérváry a királynál.

Budapest, június 23. (Saját tud. táv.)
Bárá Fejérváry Géza miniszterelnök ma
délelőtt egy fél ora hosszút tartó magán-
kihallgatáson volt a királynál, kinek rész-
letes jelentést tett a helyzetről és az or-
szágházban történekről. A felség nagy
figyelemmel hallgatta a miniszterelnök
beszédét és több megjegyzést tett rá. A
referálás után a felség meleg köszönetet
mondott Fejérvárynak azért, hogy a kép-
viselőház ülésén az elnapoló kézirat vé-
delmére kelt.

A miniszterelnök délben résztvett az
udvari ebéden, mely után Bécsbe utazott
hol egyenesen a kabinet irodába ment.
Fejérváry hosszabb ideig tanácskozott a
kabinet iroda vezetőjével a politikai vál-
ságról. A fődarabát még a délután fo-
lyamán elhagyta Bécsbe és visszautazott
Budapestre, hol megérkezése után rögtön
tanácskozássra ült össze kabinetjének tag-
jaival. Hogy mit tárgyaltak a miniszter-
tanácsban azt senki sem tudja.

Fejérváry kihallgatásáról ma élénken
beszéltek a fővárosi politikai körökben.
Az ellenzékiek a szabadelvűpárt egyik
vezéremberétől azt az értesülést nyerték,
hogy Fejérváry a kihallgatás alkalmával
átadta a felségnek a kabinet lemondá-
sát, melyet a felség el is fogadott.
Ennek a hírnak az utóbbi részére azon-
ban ráczáfol az a hivatalos értesítés
melyet Bécsben, a kabinetiroda adott. Ez
a hivatalos kommuniké a következőket
tartalmazza:

»Fejérváry Géza báró, magyar mi-
niszterelnök ma délben kihallgatáson volt
a császári és apostoli királyi Felségnél,
akinek beadta a magyar kormány le-
mondását. A felség azonban nem fo-
gadta el a kabinet lemondását, hanem
»utasítást adott« a miniszterelnöknek,
hogy a válság végleges megoldásáig kor-
mányozzon. Fejérváry — a ki miniszter-
lársaival e hó 22-ikén elhatározta, hogy
lemondanak az állásukról — hódolattal
tudomásul vette a Felség parancsát s
így az új kabinet, — hacsak addig meg-

egyezés nem jön létre a korona és a
magyar képviselőház ez időszerinti több-
sége között — *őszig*, a képviselőház
megnyitásáig *biztosan kormányon ma-
rad.*«

A Fejérváry-kabinetéről és a király-
hidai kihallgatásról folyt ma egész nap
a fővárosi politikai körökben a beszélge-
tés. Egy kiváló szabadelvű politikus azt
mondta egy újságírónak, hogy a Fejér-
váry-miniszteriumnak a legrövidebb idő
alatt be kell adni a lemondást s abba
kell hagyni működését tekintet nélkül
arra, hogy a felség elfogadja-e a lemon-
dást vagy sem.

Ha ezt nem teszik meg akkor rövid
időn belül oly dolgok fognak felmerülni
a kormányzás terén melyekért felelnie
kell Fejérváryéknak a törvény előtt is.
Ez a felelőség pedig súlyos büntető jogi
következményekkel fog járni náluk.

A kormány csődje.

A tegnapi minisztertanácsban Popovits
államtitkár, a pénzügyminisztérium képvi-
selője kijelentette, hogy az *a pénz ami
a rendelkezésükre áll két hónapig sem
lesz elég a belsziükségelek fedezésére* és
így a kormány pénzhiján anyagi csődbe
fog jutni.

A kormány Popovits előterjesztésére
azt határozta, hogy felhívást fognak in-
tézni az adózó polgárokhoz, hogy adóju-
kat az ex-lex daczára is fizessék be, sőt
azok, akik 100 forintnál több adót fizet-
nek, adóelőleget is adjanak a kormány-
nak, melyért az állam 6-os kamatot fog-
fizetni.

Ha ezt nem teszik meg, akkor rö-
vid időn belül oly dolgok fognak fel-
merülni a kormányzás terén, melyekért
felelnie kell Fejérvárynak.

Az ellenzék n biznak abban, hogy a
kormány felhívása nem jár eredmén-
nyel. Máskülönb a koalíció figyelmeztet-
ni fogja a népet, hogy ne üljenek fel
a kormány szédelgő ajánlatainak, mert
az adó előlegekre kamatot az ország
nem fog adni, annál kevésbbé, mert az
ily nemű az állam nevével történendő
szédelgésekért a kormányt vád alá fogja
helyezni az országgyűlés.

Mindent a császárárt.

Fejérváryt, mielőtt kormányát meg-
alakította volna, arra figyelmeztette az
egyik rokona, hogy ne vállalja el a ka-
binetlakítást, mert az ellenzék a gorom-
baságok egész özönét fogja a fejére
zúdítani, miért neki, mint katonának
elégtelet kell venni és még úgy járhat,
mint Keglevich, hogy agyonszurják.

— Nem tehetek róla — felelt Fe-
jérváry — nekem teljesítenem kell a
Felség parancsát. Mint jó katonának fel-
kell áldoznom magam érte. A császárárt,
ha kell, az életemet is odaadom . . .

Alexejev felmentése.

Pétervár, jun. 23. Pétervári Távirati ügy-
nökség. Alexejev helytartót fel mentették állá-
sától és meghagyva főhadsegédi állásában, be-
hívták a birodalmi tanácsba. A belügyminiszter
a Russz kiadását egy hónapra betiltotta. A kau-
kázusi helytartó a belügyminiszterhez intézett

táviratában megczáfolja az eriváni események-
ről érkezett magántáviratokat és azt mondja,
hogy ott ismét csend v n, csak egyes falvak-
ban van némi feszültség.

A svéd norvég válság.

Stockholm, június 23. A Daglicht Aile-
hunda arról értesült, hogy a kormány kedden
beadta lemondását. A lap azt kívánja, hogy az
összes pártokból koalíciós miniszterium alakul-
jon. Az Aflonbladed hire szerint az első kamara
nem ad a mostani kormánynak felhalmazást a
Norvégiával folytatandó tárgyalásokra. A második
kamara többsége változatlanul a kormány állás-
pontján van, de azt hiszik, hogy itt is kevesen
fogják támadni a kormányt.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

74.

Angol regény.

— Miért kisér?

— Mert ez a föld az enyém és ott járha-
tok rajta, a hol éppen kedvem tartja — vála-
szolá Harcourt türelmét vesztve. Különb is
kár olyan büszkének lenni; az idő nagyon vál-
tozott — és uri testvére, az a finom gentle-
man, a ki azért, mert azt mondtam magának,
hogy Szépség, a földhöz vágott, most már
majd dolgozhatik a mindennapi kenyéréért. Os-
toba büszkesége tett iránta olyan kérlelhet-
lenné Hallja, ha maga nem volna nő, végig
tudnék rajta huzni, a miért ilyen szemet vet
rám.

Nem gondoltam volna, hogy ilyenféle ag-
godalmi is lehetnek, — jegyzé meg Penelop
büszkén, villogó szemekkel.

— Nem hiszi, hogy szeretem? Pedig sze-
retem; s meglássa, ha majd én leszek itt az
ur, jó leszek magához — igazán mondom, hogy
jó leszek.

Penelop a fákon keresztül csillanó napfényt
nézte. Már egészen a ház közelébe értek; s a
miñt szótlanul nézte a házat, könnyek toltak
szemeibe arra a gondolatra, hogy azt sem fogja
többé látni soha.

Chartres Harcourt a halvány, bánatos
arcot látva, gyanította, hogy cousineja mire
gondol.

— Busul, ugy-e, h gy el kell menni? —
mondá.

A leány fátyolozott hangon válaszolta:

— Igen.

— Maradjon itt — mondá Harcourt. —

A maga arcza az egyetlen női arc, melyet éle-
temben érdemesnek találtam arra, hogy több-
ször is ránézzek. Még azt sem bánom, ha hoz-
zám jön. Én . . .

Egyszerre torkán akadt a szó, a mint
meglátta azt a gyűlöletteljes tekintetet, mely-
lyel Penelop végigmérte és úgy érezte, hogy
meg tudná ütni a leányt azért a megvetésért,
melylyel sértett büszkeségében illette. Arcza el-
sápadt dühében.

Nem kellek? Ugy, hát mehet! — kiáltá,
összeszorított öklökkel, — de annyi mondha-
tok hogy ezt még keservesen meg fogja bánni.
Meglakoltatom érte! — mormogá aztán Har-
court magában.

Aztán visszament az istállóba, fölnyergel-
tette a Kapitányt s hátára ülve, a fasoron vé-
gig a tisztásra lovagolt, hogy Penelop az ablak-
ból láthatta és valóban látta is és a vér boszu-
ságában felforrott benne, a durva bánásmódon,
melyben kedvelt lovát részesítette. A függőnyt
leeresztve, ágyára vetette magát s keservesen
zokogott.

Egyszerre azonban az Algy hangja jött
meg fülét:

— Brávó, Kapitány!

Penelop az ablakhoz ment s látta, a mint

a Kapitány lovag nélkül üget vissza az istállóba, Chartres Harcourt megszeppenülve tápáskodott fel a földről.

Algy a huga szobájába lépett.

— Pen — mondá — fél óra mulva indulunk. Láttad, mit csinált a lovad?

— Láttam — mondá Penelop könyein keresztül mosolyogva. — Gondoltam, hogy a Kapitány nem hagyja magát és ő nem fog vele birni.

— Penelop, te borzasztó rossz színben vagy — jegyzé meg Algy. Azt hiszem, mind a ketten sokkal jobban fogjuk magunkat érezni, ha a kastélyból eltávozzunk.

Chartres kisasszony már előtte való nap elhagyta a kastélyt s utban volt Németország felé, a hol mindenki elől el akarta rejteni bus fejét s először életében igazán betegnek látszott. Tom kosárba téve kísérté urnőjét és nyágvogása valóságos összhangot képezett a Chartres kisasszony bánatos kesergésével. Tomnak volt is bőséges oka a kegyetlen nyávgásra, mivel aligha fog többé a finom falatokban úgy dúskálni, mint eddig; az ő uraságának is vége.

Algy jóízűen nevetett régi ellenségének e szomorú sersán.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, jun. 22.

Osztrákhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámitoló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közuti vasut	— — —	569.50
Városi villamos vasut	— — —	2450—

Hivatalos árfoly amok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 jun. 22-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	117.75
Magyar koronajárdék 4%	— — —	96.85
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — —	88.50
Magyar földteher entesítési kötvény 4%	— — —	97.50
Herváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcson	— — —	220.25
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	— — —	168.25
Osztrák járdék papírban	— — —	100.35
Osztrák járdék ezüstben	— — —	100.75
Osztrák járdék aranyban	— — —	119.75
Osztrák korona járdék	— — —	100.25
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	159.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.50
Magyar hitelbank részvény	— — —	779.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	659.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	665.25
20 frankos aranz (Napolendor)	— — —	19.10
Német birodalmi márka	— — —	117.37
London vista	— — —	240.27
Páris vista	— — —	95.50
20 márkás arany	— — —	23.47

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Arlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán f. é. július hó 10-ik napján d. e. 9 órakor a városháza bizottsági termében. Várad Váralja város részben Vártér I/152 szám alatt fekvő villamos telepen elhelyezendő áramát alakító alapozása, kapcsoló tábla nagyobbitása és accumulator épület építésének vállalatba adása céljából árlejtést fogok tartani.

Az összes munkálatok, melyek csak egy fővállalatnak adatnak ki, 17326 korona 18 fillérben vannak elő irányozva. A bánatpénz 1700 korona.

Ajánlatot szóval vagy írásba lehet tenni s

a zárt ajánlatok, melyhez egyszersmind a kívánt bánatpénz is készpénzben, óvadékképes értékpapírokban vagy a városi pénztár által kiállított letét nyugtában csatolandó, alulírott kezéhez 1905 évi július hó 10-ik napjának d. e. 9 órájáig lehet beadni, mikor is azok felbontatni s elbíráltatni fognak.

Azon körülményt, hogy ajánlattevők a tételteket, terveket, egységár jegyzéket költségvetést, jelen hirdetményt, — mely okmányok alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők, — ismeri magára nézve kötelezőknek elfogadja, a zárt ajánlatokban ajánlattevő világosan kitenni köteles.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal, ellenben

Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozott határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Nagyvárad 1905 június hó 24-én.

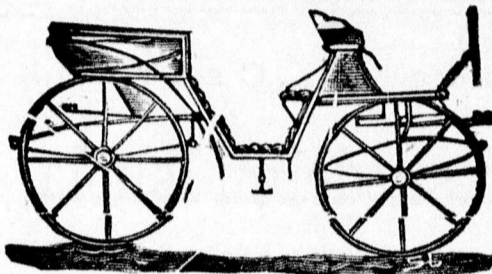
Komlóssy József,

jog- és gazdasági tanácsnok
küldöttségi elnök.

Meghívó.

A megalakuló «Könyvtársulat, Vonalzó-intézet és Üzleti könyvtár részvénytársaság» folyó év június hó 29 én d. e. 9¹/₂ órakor tartja a K. T. 154. §. értelmében alakuló közgyűlést saját helyiségében Fő-utca 20., melyre a t. részvény aláírókat tisztelettel meghívják.
1208 az Alapítók

Uj kocsigummi kerekek.

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy nagyvásár alkalmával a Szilágyi Dezső-utcán **nagy kocsikiállítás** rendezünk, hol az eddig Nagyváradon még nem létezett **kocsigummi kerekek** is megtekinthetők.

Raktáron tartunk mindenféle uj kocsikat, u. m.: fedeles, fedeletlen, üveges, landauer, landonet, Esterházy, bords, paszket, kucsir, magánhajtó, sandauer és még többfélé.

Elvállalunk mindenféle javításokat, ugy mint kerékgyártó, kovács, szatler, fényező munkát leggyorsabban elkészítve.

Gummi kereket raktáron tartunk.

Régi kocsikat javítunk és egész ujra is kicserélünk.

Külön lovasaló osztály, mely a czég egyik okle-

vellel bíró tagjának felügyelete alatt van.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel:

Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk.

BODÁNSZKY LIPÓT czég utódai.

Vadász Testvérek.

Tanulók felvételnek fizetés mellett

A Bellán-féle **kécekötelek** biharmegyei főraktára.

Alapított: 1868.

HELFY JÓZSEF

Alapított: 1868.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 41. sz.

Hazai ipar.

Telefonszám: 51.

Gyári árak.

Minden-
nemű **zsákok.** Vizhatlan és vitorla **ponyvák.**

Gépolajok, gépkenőcsök, gépszijak, kötelek, kender kőcs s más e szakbavágó Bácskai készítésű gazdasági kötelek, cikkek nálam gyári árban beszerezhetők.

Ez alkalommal bátorkodom a t. gazdaközönséget azon körülményre figyelmeztetni, hogy 37 év óta fennálló

zsák- és ponyva-kölcsonzó üzletem

ez idén is nagy mennyiségű **uj zsák és ponyvával** gyarapítottam, ugy hogy minden ily irányu szükségletét is a **legolcsóbb kölcsondíjak** mellett kitudom elégiteni.

At. gazdaközönséget ismertsolidaritásomról előre is biztosítva vagyok

kiváló tisztelettel: **HELFY JÓZSEF.**

Huzás folyó évi június hó 24-én.
Évenként három huzás.

3°-os Magyar Jelzálog Hitelbank

nyereménysorsjegy

Főnyeremények: K 200,000 és K 100,000.

Készpénzfizetésre a hivatalos napi árfolyamon.

Részletfizetésre darabonként 20 korona lefizetés mellett, a legmérsékeltbb kamat alkalmazásával.

Azonnali egyedüli játékjog és a 3°-os kamatok élvezete.

Kaphatók: Biharmegyei Takarékpénztár
(Kossuth-utca.)

1213

Nagyvárad, Kereskedelmi Csarnok.

A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek érettségi bizonyítványa *egy évi önkéntes katonai szolgálatra* jogosít s melynek eddig végzett 549 növendéke elsőrendű kereskedői, gyári, bankári és pénzügyi cégeknek, posta-, távírdai-, vasuti-, pénzügyi-, törvényhatósági- és egyéb közintézményekben nyertek kiváló alkalmazást, 1905. szeptember hó 1-jén nyitja meg 18-ik évfolyamát.

Az intézetet az 1904-905-iki tanévben 123 tanuló látogatta, köztük 57 vidéki, kiknek jó csatlakozásnál való elhelyezése ügyében az iskola igazgatója, dr. Kovács S. János ur, legnagyobb készséggel jár a szülők kezére.

Az 1905-906-iki iskolai évre a beiratások folyó évi június hó 30-án s július hó első napján eszközöltetnek.

Minden egyéb tudnivalóról „Tájékoztatónk” ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapon nyilvánított kívánatra az iskolaigazgató (lakik az iskolaépületben, Deák Ferenc-utca 3. szám.) azonnal megküld.

Nagyvárad, 1905. június hóban.

Reismann Mór,
a fenntartó-testület elnöke.

Dr. Hoványi Géza,
iskolabizottsági elnök.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagy vradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN.**

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalata.

Kívánatra rajzok és költségvetések.

1214

Eladó ház.

Szaniszló-utczában, a 61. sz.
ház, mely négy lakásból áll,
szabad kézből eladó.

Értekezhetni ugyanott a tulajdonossal.

HIRDETÉSEK

jutányos árban

felvételnek

a

„TISZÁNTUL”

kiadóhivatalában.

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

Nagyvárad.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselők: a „Beocsinyi Czementgyári Unió” gyáraitól

a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól”

a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.

az „Eternit-művek” szab. azbeszt-pala gyártmányaiából stb. (Dr. Zilinski Sziárd műegyetemi magántanár tervei szerint.)

Ajánlkozik mindennemű beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszigetelési és Eternit-pala fedési munkálatok kivételére.

Csatornákat saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhatlan betoncsöveivel eszközöl.

Raktárt tart: Első rendű Beocsini-, Portland- és Román-czementből.
» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.
» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

Saját gyártmányu diszes czementlapok és műkövekből.